

Marbo Okolje, projektiranje in svetovanje d.o.o.
Finžgarjeva ulica 1A, SI-4248 Lesce
+386(0) 8 205 75 20, info@marbo-okolje.si
www.marbo-okolje.si

STROKOVNA OCENA ZA DNSH

OBNOVITVENA DELA ROJSTNE HIŠE BENJAMINA IN GUSTAVA IPAVCA NA ZGORNJEM TRGU, ŠENTJUR

november 2024

Investitor: Občina Šentjur, Mestni trg 10, 3230 Šentjur

Izdelovalec: Marbo Okolje d.o.o. Finžgarjeva ulica 1A, 4248 Lesce

Naslov: Strokovna ocena za DNSH za projekt »Obnovitvena dela Rojstne hiše Benjamina in Gustava Ipavca na Zgornjem trgu, Šentjur«

Št. del. naloga: DNA-1226

Arhivska št.: 182/2-2024

Datum: 06. 11. 2024

Sodelovali pri pripravi: Alenka Markun, univ.dipl.kem.

Odgovorna oseba:

Alenka Markun, univ. dipl. kem.

KAZALO

I.	OCENA SKLADNOSTI Z NAČELOM DNSH.....	5
II.	OPIS PROJEKTA.....	9
1.1	OBSTOJEČE STANJE.....	9
1.2	PREDVIDENO STANJE	9
1.2.1	Temeljenje in konstrukcija	10
1.2.2	Tlaki in stene	10
1.2.3	Fasada	10
1.2.4	Streha	10
1.2.5	Stavbno pohištvo	10
1.2.6	Prometna ureditev, dostopi	10
1.2.7	Zunanja ureditev	11
1.2.8	Kanalizacija.....	11
1.2.9	Vodovod.....	11
1.2.10	Ogrevanje in hlajenje	11
1.2.11	Prezračevanje.....	11
1.2.12	Električno omrežje	11
1.2.13	Odpadki.....	11
1.2.14	Zunanja razsvetljava	11
1.3	GRADBENA DELA.....	11
1.4	INFORMACIJA O PRESOJI VPLIVOV NA OKOLJE SKLADNO Z NACIONALNO ZAKONODAJO	12
1.5	LOKACIJA PROJEKTA.....	12
1.5.1	Geološke in hidrogeološke značilnosti območja.....	14
1.6	IZVAJANJE GRADNJE	14
III.	OCENA SKLADNOSTI Z NAČELOM DNSH.....	15
1.	BLAŽITEV PODNEBNIH SPREMEMB.....	15
2.	PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM.....	15
3.	TRAJNOSTNA RABA IN VARSTVO VODNIH VIROV	17
3.1	OBSTOJEČE STANJE.....	17
3.1.1	Površinske vode.....	17
3.1.2	Podzemne vode.....	18
3.2	VARSTVO VODNIH VIROV, EMISIJE SNOVI V VODE.....	19
3.2.1	Vplivi v času gradnje	19
3.2.2	Vplivi v času obratovanja.....	19
4.	PREHOD V KROŽNO GOSPODARSTVO.....	20
4.1.1	Vplivi v času gradnje	20
4.1.2	Vplivi v času obratovanja.....	21
5.	PREPREČEVANJE IN NADZOROVANJE ONESNAŽENJA.....	21
5.1	EMISIJE SNOVI V ZRAK	21
5.1.1	Vpliv v času gradnje	21
5.1.2	Vpliv v času obratovanja	22
5.2	EMISIJE ONESNAŽEVAL V VODE.....	22
5.1	EMISIJE ONESNAŽEVAL V TLA	22
5.1.1	Vplivi v času gradnje	22
5.1.2	Vplivi v času obratovanja.....	23
5.2	HRUP	23
5.3	ELEKTROMAGNETNO SEVANJE.....	24
5.3.1	Stopnja varstva pred sevanjem in mejne vrednosti.....	24
5.3.2	Vplivi v času gradnje in obratovanja	24
5.4	SEVANJE SVETLOBE V OKOLICO	24
5.4.1	Vplivi v času gradnje	24

5.4.2	Vplivi v času obratovanja.....	24
5.5	VIBRACIJE.....	25
5.5.1	Obstoječe stanje.....	25
5.5.2	Vplivi v času gradnje	25
5.5.3	Vplivi v času obratovanja.....	25
6.	VARSTVO IN OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN EKOSISTEMOV	25
6.1	OBSTOJEČE STANJE.....	25
6.1.1	Vplivi v času gradnje	26
6.1.2	Vplivi v času obratovanja.....	27
6.2	VIRI PODATKOV	28

Seznam tabel:

Tabela 1:	Del 1 kontrolnega seznama za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno	5
Tabela 2:	Del 2 kontrolnega seznama za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno	5
Tabela 3:	Pregled predpisanih mejnih vrednosti kazalcev hrupa v okolju (v dBA)	23
Tabela 4:	Mejne vrednosti veličin elektromagnetnega sevanja za nizkofrekvenčne vire sevanja pri frekvenci 50 Hz	24

Seznam slik:

Slika 1:	Širše območje lokacije projekta (vir: /3/).....	13
Slika 2:	Ožje območje lokacije projekta z namensko rabo prostora (vir: /3/).....	13
Slika 3:	Osnovna geološka karta Slovenije z informativno označeno lokacijo predvidenega projekta	14
Slika 4:	Vodotoki v bližini območja projekta (vir: /4/).....	17
Slika 5:	Plazljiva območja v okolici projekta (vir: /4/)	18
Slika 6:	Vodovarstvena območja v bližini lokacije posega (vir: /4/).	18
Slika 7:	Naravne vrednote v bližini lokacije posega (vir: /4/).	26

I. OCENA SKLADNOSTI Z NAČELOM DNSH

Dokument je pripravljen po *Tehničnih smernicah za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z Uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01*, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28) in z uporabo *Smernice organa upravljanja za uporabo načela, da se ne škoduje bistveno pri izvajanju Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji*.

Tabela 1: Del 1 kontrolnega seznama za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno

<i>Ali je za okoljske cilje v nadaljevanju potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno?</i>	<i>DA</i>	<i>NE</i>	<i>Utemeljitev, če ste izbrali odgovor »NE«; kjer je relevantno, predložite informacije o razpoložljivi podporni dokumentaciji</i>
Blažitev podnebnih sprememb	X		
Prilagajanje podnebnim spremembam	X		
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	X		
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem	X		
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X		
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov	X		

Tabela 2: Del 2 kontrolnega seznama za oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno

<i>Vprašanja</i>	<i>Ne</i>	<i>Vsebinska utemeljitev</i>
Blažitev podnebnih sprememb: ali se pričakuje, da bo ukrep povzročil znatne emisije toplogrednih plinov?	X	Za projekt je bila izdelana Presoja podnebne odpornosti (izdelal: Marbo Okolje d.o.o., št. 182/1-2024). Projekt je načrtovan z upoštevanjem usmeritev za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, prav tako se pri projektu upošteva načelo energetske učinkovitosti (kolikor je to mogoče zaradi ohranjanja kulturne dediščine) in načelo DNSH. Objekt je zaščiten kot kulturni spomenik. Posledično ima ohranjanje prvotnih značilnosti objekta prednost pred temeljito energetsko sanacijo objekta, oz. bo le-ta podrejena. V sklopu posega bo urejena obnova stavbnega pohištva (oken) in vhodnih vrat, ki se bodo vizualno skladale z ohranjenimi obstoječimi okni in vrati. Izvedlo se bo tudi obnovo fasade. V sklopu tega projekta je predvidena statična stabilizacija objekta in sanacija poškodb zaradi vlage. V sklopu obnove je predvidena tudi obnova stavbnega pohištva, sanacija poškodovanih zidov in ureditev fasade. Fasado se izvede z materiali, ustreznimi

		obstoječim. Izvede se hidrofojni sloj. Zamenja se tudi strešno kritino. V skladu s tabelo Tehničnih smernic EU in preglednico Smernic organa upravljanja za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture načrtovani projekt ne spada v nobeno izmed kategorij projektov, za katere bi bilo potrebno izdelati podroben ogljični odtis. Iz preliminarnega izračuna ogljičnega odtisa za eno leto obratovanja projekta je razvidno, da niti relativne niti absolutne emisije toplogrednih plinov, ki bodo nastale pri projektu, ne bodo presegle 20.000 ton emisij CO₂e. Nadaljevanje podrobnejšega pregleda – faze 2 torej za projekt ni bilo potrebno. Več v poglavju III 1.
Prilagajanje podnebnim spremembam: ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?	X	Za projekt je bila izdelana Presoja podnebne odpornosti (izdelal: Marbo Okolje d.o.o., št. 182/1-2024). Lokacija projekta ni občutljiva na področju erozije in zemeljskih plazov, ter se ne nahaja na območju v neposredni bližini gozda. V preverjanju prilagajanja podnebnim spremembam so upoštevane projekcije podnebnih sprememb za obdobje 2070-2100. Iz izvedene ocene tveganja je razvidno, da imajo visok faktor tveganja naslednje podnebne nevarnosti: • V obstoječem stanju: - o Visoko tveganje: ekstremni vetrovni dogodki, nevihte in toča, sunki vetra, dvig temperature. - o Zelo visoko tveganje: / • V prihodnjem stanju: - o Visoko tveganje: Ekstremni vetrovni dogodki, izredni padavinski dogodki, nevihte in toča, sunki vetra, ekstremno visoke temperature, vročinski valovi, vlaga in dvig temperature. - o Zelo visoko tveganje: / V Presoji podnebne odpornosti so podane načrtovane in priporočene prilagoditve projekta na podnebne spremembe. Pri projektu so načrtovani ukrepi za zmanjšanje tveganja zaradi podnebnih sprememb na sprejemljivo raven. Več v poglavju III 2.
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov: ali se pričakuje, da bo ukrep škodljiv: • za dobro stanje ali dober ekološki potencial vodnih teles, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali • za dobro okoljsko stanje morskih voda?	X	Najbližji vodotok Pešnica se nahaja na oddaljenosti 277 m. Območje ni poplavno ogroženo, ni erozijsko ogroženo, območje tudi ni plazljivo. Lokacija se nahaja izven vodovarstvenih območij; najbližje VVO je 2,2 km južno – Vodovarstvena območja določena na podlagi občinskih odlokov (VK): SIOBC8457_739. Pomembnejše emisije onesnaževal v površinske in podzemne vode v času gradnje bi bile možne le v primeru izrednega dogodka. Upoštevati se morajo splošni ukrepi glede skladiščenja nevarnih snovi na gradbišču in glede oskrbe gradbenih strojev z gorivom ali oljem na gradbišču. V času gradnje je treba predvideti vse potrebne varnostne ukrepe in tako organizacijo na gradbiščih, da

		bo preprečeno onesnaževanje tal in voda, ki bi nastalo zaradi transporta, skladiščenja ali uporabe tekočih goriv ali drugih nevarnih snovi. Ukrepi so podrobneje predstavljeni v poglavju III 3.2.1. Objekt je priključen na javno kanalizacijsko omrežje. Obstoječa stavba je že priključena na meteorološko kanalizacijsko infrastrukturo. S predvidenimi deli se obremenitev obstoječih meteoroloških vodov ne bo povečala. Padavinska kanalizacija ni predmet projekta, v strešne površine in odvodnjavanje se ne posega. Objekt je priključen na javno vodovodno infrastrukturo preko obstoječega vodomernega jaška, ki se nahaja ob objektu. Vodovodni priključek se ne spreminja. Ob upoštevanju zakonsko določenih, s projektom predvidenih omilitvenih ukrepov za varstvo vode v času gradnje in obratovanja objekta, vpliva posega na kakovostno in količinsko stanje ter ekološki potencial podzemne in površinske vode v času obratovanja ne bo. Več v poglavju III 3.
Prehod v krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem in recikliranjem odpadkov: ali se pričakuje, da bo ukrep: - povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali C 58/10 SL Uradni list Evropske unije 18.2.2021 - povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov ⁽¹⁾ v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi ⁽²⁾, ali - bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva ⁽³⁾?	X	V času gradnje (prenove) bodo nastajali predvsem gradbeni odpadki iz skupine 17. Na gradbiščih bodo poleg gradbenih odpadkov nastajali še mešani komunalni odpadki zaradi delavcev na gradbišču. Predelava gradbenih odpadkov se na gradbišču ne bo izvajala, vsi nastali gradbeni odpadki, bodo oddani ustreznim zbiralcem ali izvajalcem obdelave odpadkov, kar bo potrebno ustrezno evidentirati, v skladu z veljavnimi predpisi. Odpadki se bodo zbirali ločeno po vrstah gradbenih odpadkov na gradbišču tako, da ne bodo onesnaževali okolja in se bodo redno odvažali. Pri gradnji se bodo od naravnih virov rabile mineralne surovine (pesek, gramoz), les za potrebe gradnje in voda (iz javnega vodovodnega omrežja). V okviru objekta je že urejeno ločeno zbiranje odpadkov in oddaja le-teh izvajalcu javne službe zbiranja komunalnih odpadkov na nivoju Občine. s projektom se ne spreminjajo bistveno. Raba naravnih virov v času obratovanja bo omejena na vodo za oskrbo in požarno varnost objektov na območju urejanja. Več v poglavju III 4.
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja: ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije onesnaževal ⁽⁴⁾ v zrak, vodo ali tla?	X	Projekt v času gradnje ne bo povzročal pomembnih emisij snovi v zrak, vodo ali tla. Upoštevali se bodo vsi s predpisi določeni ukrepi, s projektom predvideni in dodatni omilitveni ukrepi za čas gradnje. V času obratovanja objekt ne bo imel neposrednih vplivov na emisije snovi v zrak, vodo ali tla. Objekt se ogreva s sistemom centralnega ogrevanja z radiatorji. Vir energije je zemeljski plin. Način ogrevanja se ne spreminja. Zaradi obratovanja projekta se ne bo bistveno povečal promet v okolici lokacije projekta.

		Več v poglavju III 5.
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov: ali se pričakuje, da bo ukrep: • bistveno škodljiv za dobro stanje (5) in odpornost ekosistemov ali • škodljiv za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije?		Območje predvidenega projekta se ne nahaja na območju Natura 2000. Območje zunanje ureditve je na območju naravne vrednote ID 5937 Ipavčeva lipa. Pri načrtovanju in izvedbi je treba vključiti arborista; arboristično mnenje mora biti sestavni del PZI. V fazi projekta PZI je potrebno pridobiti mnenje pristojnega Zavoda RS za varstvo narave. Več v poglavju III 6.

¹ Naravni viri vključujejo energijo, materiale, kovine, vodo, biomaso, zrak in zemljo.

² Neučinkovitosti se lahko na primer zmanjšajo s precejšnjim povečanjem trajnosti, popravljivosti, nadgradljivosti in ponovne uporabnosti izdelkov ali s precejšnjim zmanjšanjem virov z zasnovo in izbiro materialov, olajšanjem spremembe namena, razstavljanjem in razgradnjo, zlasti za zmanjšanje uporabe gradbenih materialov in spodbujanje njihove ponovne uporabe. Neučinkovitosti se lahko zmanjšajo tudi s preходом na poslovne modele „proizvod kot storitev“ in krožne vrednostne verige, da bi izdelki, sestavni deli in materiali čim dlje ohranili svojo uporabnost in vrednost. To vključuje tudi znatno zmanjšanje vsebnosti nevarnih snovi v materialih in proizvodih, vključno z njihovo nadomestitvijo z varnejšimi alternativami. Nadalje to zajema znatno zmanjšanje živilskih odpadkov pri pridelavi, predelavi, proizvodnji ali distribuciji hrane.

³ Za več informacij o cilju krožnega gospodarstva glej uvodno izjavo 27 uredbe o taksonomiji.

⁴ Onesnaževalo pomeni snov, vibracije, toploto, hrup, svetlobo ali drugo onesnaževalo v zraku, vodi ali zemlji, ki je lahko škodljivo za zdravje ljudi ali okolje.

⁵ V skladu s členom 2(16) uredbe o taksonomiji „dobro stanje“ pomeni v zvezi z ekosistemom, da je ekosistem v dobrem fizičnem, kemijskem in biološkem stanju ali ima dobre fizične, kemijske in biološke elemente kakovosti in je zmožen samoreprodukcije ali samoobnove, pri čemer niso ogrožene sestava vrst, struktura ekosistema in ekološke funkcije“.

II. OPIS PROJEKTA

Naročnik in investitor Občina Šentjur želi izvesti obnovo Ipavčeve hiše. Objekt je nujno potreben obnove, saj so se zaradi posedanja na vzhodni strani objekta so se v zidovih objekta pojavile večje razpoke. V objektu pa se v zunanjih zidovih pritličja pojavlja tudi vlaga, ki povzroča škodo na obstoječi konstrukciji v obliki prhlosti malte in odpadanju ometa, kar dodatno uničuje pričevalnost objekta z veliko možnostjo izgube varovanih lastnosti. Potrebno je obnoviti tudi okna, da se prepreči nadaljnje razpadanje lesa, ki je posledica dotrajanosti zaščitnih premazov.

Ipavčeva hiša se nahaja na naslovu Ulica skladateljev Ipavcev 27, Šentjur. Objekt z zunanjo ureditvijo stoji na parcelah št. 182,5, 182/4 in 182/3, vse k.o. 1138 Šentjur pri Celju.

Objekt se nahaja na območju EUP ŠE 1/5 s podrobno namensko rabo CUu – osrednja območja centralnih dejavnosti v urbanih naseljih.

Klasifikacija objekta po CC-SI: 12610 – Stavbe za kulturo in razvedrilo.

Predvideni posegi so zasnovani tako, da v največji meri ohranjajo avtentičnost materialov, obdelav in tehnologij izvedbe. Originalna materialna substanca se ohranja v čim večji meri. Finalizacija fasadnih detajlov se izvede po vzoru nekdanjih struktur oziroma povrnitev v prvotno stanje.

Obstoječ prhel fasadni in notranji omet se na poškodovanih mestih odstrani in nadomesti z novim apnenim ometom, popravi se poškodovana mesta zidovja in nadomesti z avtentičnim grobim in finim fasadnim ometom. Obrobe, venci, štukature, obokenski detajli in vse drugo fasadno okrasje se izvede iz avtentičnih materialov, kot so apneni omet, kamen, polna opeka itd...

Oplesk se izvede v barvi po izboru ZVKD OE Celje.

V objektu je v 1. in 2. nadstropju postavljena stalna razstava o življenju in delu družine Ipavcev. V pritličju je poročna soba, v kleti pa je vinoteka z izbranimi vini.

Funkcionalna zasnova se z načrtovanimi posegi ne spreminja.

Objekt je zaščiten kot kulturni spomenik: EID 1-00728: Šentjur pri Celju - Rojstna hiša Benjamina in Gustava Ipavca.

1.1 OBSTOJEČE STANJE

Ipavčeva hiša je stavba v Zgornjem trgu v Šentjurju, kjer so delovali in bivali nekateri člani skladateljske in zdravniške rodbine Ipavec. Zgrajena je bila leta 1760. Hiša je danes preoblikovana v muzej s protokolarnimi prostori Občine Šentjur. Obnovljena notranjost je postavljena v 19. stoletje, ohranjeni so mnogi artefakti, med njimi tudi klavir. V hiši so tudi vinska klet, poročna dvorana, manjša prireditvena dvorana, ob objektu pa je tudi t. i. Vrt Ipavčeve hiše, ki je preurejen v letni amfiteater. Na vrtu stoji tudi stara kamnita miza, lipa ter vodnjak arhitekta Jožeta Plečnika.

Objekt je že priključek na gospodarsko javno infrastrukturo.

1.2 PREDVIDENO STANJE

Občina Šentjur želi na objektu rojstne hiše Benjamina in Gustava Ipavca izvesti obnovo objekta. Obravnavana zasnova predvideva sanacijo severovzhodnega in vzhodnega zunanjega zidu z vključno s temeljem, sanacijo razpok notranjih sten v vzhodnem delu z injektiranjem, izvedbo novih notranjih sušilnih ometov v kleti in pritličju vzhodnega del, popravilo in obnovo vsega zunanjega stavbnega pohištva, zamenjavo okenskih kril, zamenjava in izravnavo dotrajanih lesenih notranjih stopnic, popravilo razpokanih in odpadlih delov notranjih stropov in popravila na zahodni historični fasadi.

Zamenjajo se nekatera svetila v 1. nadstropju.

1.2.1 Temeljenje in konstrukcija

Razpoke na steni nakazujejo razpokanje sten zaradi posedanja obstoječih temeljev v vzhodnem in severovzhodnem delu. Dodatne obremenitve na zunanjo steno povzroča tudi jeklena konstrukcija navojnega platna nad zunanjim amfiteatrom. Ker samostojno podpiranje ali predelava obstoječe jeklene konstrukcije tehnično in finančno nista smotrni, načrtovana sanacija predvideva ojačitev zunanjih in notranjih sten na omenjenem mestu s statičnim injektiranjem temeljev in zunanjih sten. Za preprečitev nadaljnjega posedanja je predvideno obbetoniranje temelja. Poškodovana konstrukcija se po odstranitvi obstoječega fasadnega ometa po potrebi lokalno očisti in sanira. Stenske razpoke in razpoke obokov se sanira z injektiranjem veznega materiala. Drugi posegi v konstrukcijo niso predvideni.

1.2.2 Tlaki in stene

Zunanji zidovi na vhodni in severovzhodni strani

Po zaključju injektiranja se odstrani obstoječ omet. Odstrani se nestabilen zidni material in stene razprši z visokotlačnim curkom. Če je na površini sigasta plast, je za boljši oprijem na kamnu priporočljivo površino obdelati s fluatom, da jo razje, in nato očistiti z visokotlačnim čistilnikom, izmiti z vodo. Površine je potrebno premazati z mikrobiocidno raztopino. Globlje poškodovana/izbita mesta je potrebno za boljši sprijem naslednjega sloja obrizgati z apnenim ometom z dodatkom tufa.

Večja mesta je potrebno predhodno zazidati. Če doseže globina fuge več kot 3 cm, je potrebno vgraditi omet v dveh plasteh (prvo plast naredimo bolj hrapavo).

Če so podlaga oz. fuge nestabilne, se jih tanko premaže z mešanico uležanega gašenega apna in finega ometa peska. Na vlažni sloj se nanese apneni omet z dodatkom tufa. Površina ometa naj bo robata. Vstopajoča voda mora neovirano izparevati in ometa, zato je dovoljeno uporabiti samo ekstremno paroprepustne materiale. Oplesk v barvi po izboru ZVKDS OE Celje.

Notranje stene

V kleti se na stenah in delu obokanega stropa, na mestu odstranjenega ometa izvede nov sušilni omet.

1.2.3 Fasada

Na zahodni strani so predvidena lokalna popravila fasade in fasadnega okrasja. Na poškodovanih mestih je predvidena odstranitev ometa in izvedba novega apnenega ometa. Vstopajoča voda mora neovirano izparevati iz ometa, zato je dovoljeno uporabiti samo ekstremno paroprepustne materiale. Oplesk se izvede v obstoječi barvi po potrditvi oz. po izboru ZVKD OE Celje.

Obnova štukatur, katere niso iz kamna, se izvede v ometu.

Kamnita obloga podzidka (cokla) se opere in globinsko impregnira. Obnovijo se železne okenske mrežena kletnih oknih, ki se očistijo rje in pobarvajo.

1.2.4 Streha

V novi zasnovi je predvidena sanacija strehe in sicer menjava kritine, žlebov in zamenjava kleparske obrobe. Posegi v konstrukcijo strehe niso predvideni.

1.2.5 Stavbno pohištvo

V pritličju in 1.nadstropju so vgrajena sestavljena historična šestpartitna dvokrilna okna (tropartitna delitev posameznega krila). Izjema v mansardi so dvanajstpartitna, okna v kleti pa so enokrilna, brez delitev. Okenska krila se demontirajo, odstrani se obstoječ steklarski kit. Krila se očistijo, obrusijo in ponovno barvajo v enaki barvi.

Vhodna vrata se snamejo in obnovijo. Zamenjajo se poškodovana polnila v spodnjem delu vrat.

1.2.6 Prometna ureditev, dostopi

Dovoz in dostop do objekta je možen z javne površine na zahodni strani. Parkiranje je možno na javnem parkirišču na severu, v oddaljenosti 50 m. Prometna ureditev se ne spreminja.

1.2.7 Zunanja ureditev

Vzhodna terasa

Za sanacijo temeljenja je predvidena odstranitev dela vhodne betonske ploščadi ob objektu. Obstoječa kamnita obloga roba podesta, čela in stopnic iz pohorskega tonalita se odstrani, očisti in pripravi za ponovno vgradnjo. Po izvedeni sanaciji temeljenja se tlak podesta na novo izvede iz betona, ter na robu ponovno obloži s pohorskim tonalitom.

1.2.8 Kanalizacija

Vsi priključki gospodarske javne infrastrukture so obstoječi in se zaradi posega ne spreminjajo ne po trasi, ne po moči. Objekt je priključen na javno kanalizacijsko omrežje. Obstoječa stavba je že priključena na meteorno kanalizacijsko infrastrukturo. S predvidenimi deli se obremenitev obstoječih meteorčnih vodov ne bo povečala.

1.2.9 Vodovod

Objekt je priključen na javno vodovodno infrastrukturo preko obstoječega vodomernega jaška. Vodovodni priključek se ne spreminja.

1.2.10 Ogrevanje in hlajenje

Objekt se ogreva s sistemom centralnega ogrevanja z radiatorji. Vir energije je zemeljski plin. Način ogrevanja se ne spreminja. Vidne cevi razvoda ogrevanja v avli pritličja se izolira z izolacijo v svetli barvi.

1.2.11 Prezračevanje

Prezračevanje prostorov je naravno, z odpiranjem oken. V kleti je urejeno prisilno prezračevanje.

1.2.12 Električno omrežje

Obstoječa stavba je že priključena na električno omrežje. Obstoječa priključna moč se ne poveča. V sklopu opreme sobe v nadstropju z digitalnimi vsebinami, se bodo prilagodile elektro inštalacije, kar predstavlja ožičenje, telekomunikacijske povezave, video in hi-fi opremo ter splošno in razstavno osvetlitev.

1.2.13 Odpadki

Objekt ima urejen sistem ločenega zbiranja in oddajanja odpadkov komunalni službi. S projektom se ne spreminjajo vrste in količine odpadkov, nastajali bodo komunalni odpadki.

1.2.14 Zunanja razsvetljava

Razsvetljava okolice je obstoječa in se ne spreminja.

1.3 GRADBENA DELA

Investitor mora zagotoviti, da izvajalci gradbenih del gradbene odpadke oddajo zbiralcu gradbenih odpadkov ali izvajalcu obdelave teh odpadkov. Iz dokazil o naročilu prevzema gradbenih odpadkov mora biti razvidna vrsta gradbenih odpadkov, predvidena količina nastajanja gradbenih odpadkov ter naslov gradbišča z navedbo pripadajočega gradbenega dovoljenja, na katerega se nanaša prevzem gradbenih odpadkov. Investitor mora za celotno gradbišče pooblastiti enega od izvajalcev, ki bo v njegovem imenu oddajal gradbene odpadke zbiralcu odpadkov, v predelavo in odstranjevanje in ob oddaji vsake pošiljke odpadkov izpolnil evidenčni list, določen s predpisi, ki urejajo ravnanje z odpadki.

Odpadki se morajo na gradbišču do oddaje shranjevati ločeno po vrstah odpadkov.

V sklopu obnove objekta se načrtuje:

- Na vzhodnem delu objekta je predvidena je predvidena odstranitev betonskega podesta s kamnitim robom ter izvedba izkopa za sanacijo temeljev. Podest se nato obnovi v prvotni izvedbi;
- Ob zunanji steni se odstrani tlak za sanacijo temeljev;
- Sanira se poškodovane dele zidov, izvede se ojačitev temeljev.
- Na strehi se zamenjajo kritina, žlebovi in kleparske obrobe;
- Zaradi vlage in prhlosti se v vhodni avli odstrani stenski omet do višine 1 m. Zaradi vlage in prhlosti se odstrani tudi notranji stenski omet v pomožnih prostorih v vhodnem in severovzhodnem delu pritličja, ometi se obnovijo, izvede se zaščita pred vlago;
- Odstranijo se notranje lesene stopnice iz pritličja v 1. nadstropje ter iz 1. nadstropja v mansardo, ki so na mestih povešene, stopnice se obnovijo za ponovno vgradnjo;
- V 1. nadstropju se odstrani poškodovan omet stropa v salonu, sobi, sanitarijah in stopnišču. V SV prostoru se zaradi obsežnih poškodb stropni omet odstrani v celoti. Omet se obnovi;
- V obravnavanih prostorih kleti, pritličja in 1. nadstropja se previdno odstranijo stopna in stenska svetila in pripravijo za ponovno montažo. Svetila na spušenih tračnicah v sobi se nadomestijo z novimi.

1.4 INFORMACIJA O PRESOJI VPLIVOV NA OKOLJE SKLADNO Z NACIONALNO ZAKONODAJO

Za projekt ni določena izvedba predhodnega postopka, saj poseg ne dosega nobenega izmed pragu iz *Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje* (v nadaljevanju tudi PVO uredba), v kateri je obveznost izvedbe predhodnega postopka določena v 3. členu uredbe, v povezavi s Prilogo 1 uredbe.

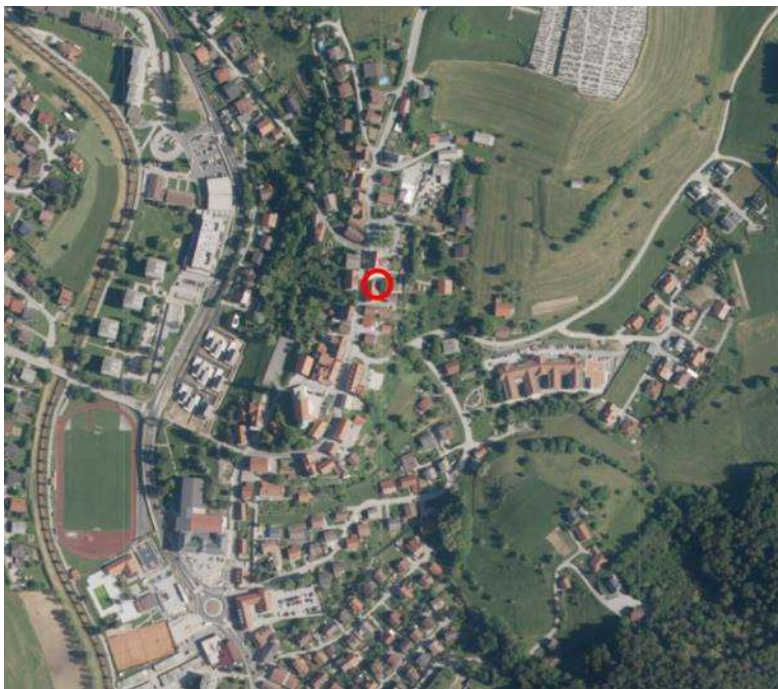
V sklopu projekta se obnavlja bruto tlorisna površina **504,41 m²**.

Projekt torej **ne presega pragov za predhodni postopek** iz točke *G.II.1.1 druge stavbe (bruto tlorisna površina 10.000 m² ali nadzemno višino 50 m ali podzemno globino 10 m*.

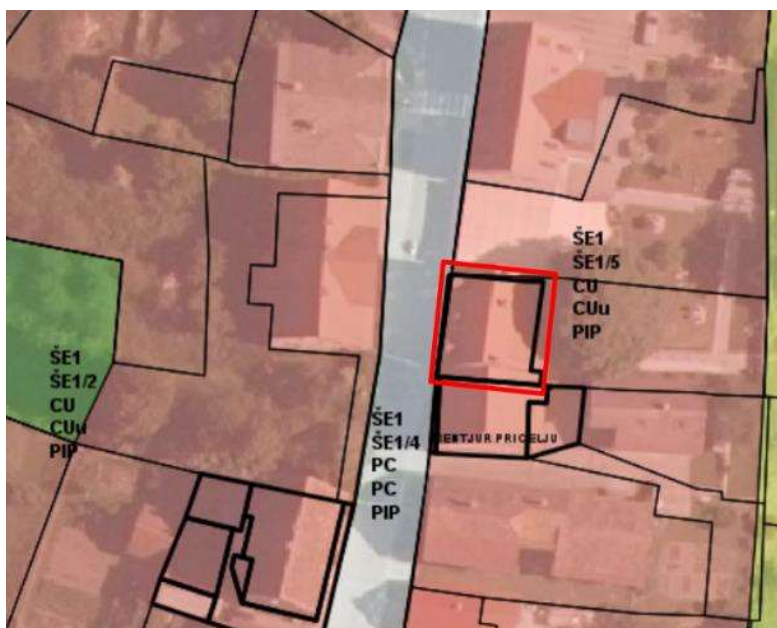
1.5 LOKACIJA PROJEKTA

V strnjenem naselju starega trškega jedra Šentjurja že od leta 1760 stoji rojstna hiša družine Ipavcev. Legendarna šentjurska dinastija se je v zgodovino zapisala predvsem zaradi glasbe in medicine. Na Ipavčevini je danes postavljena stalna razstava o njihovem življenju in delu, v kleti je vinoteka z izbranimi vini, vrt pa krasita stara lipa in Plečnikov vodnjak. V hiši je tudi poročna soba, ob vhodnem portalu pa raste trta modre kavčine, cepič najstarejše trte v Evropi z mariborskega Lenta. Skladatelji Ipavci so pustili neizbrisen pečat v glasbi 19. in začetka 20. stoletja.

V objektu je v 1. in 2. nadstropju postavljena stalna razstava o življenju in delu družine Ipavcev. V pritličju je poročna soba, v kleti pa je vinoteka z izbranimi vini. Funkcionalna zasnova se z načrtovanimi posegi ne spreminja.

Slika 1: Širše območje lokacije projekta (vir: /3/)

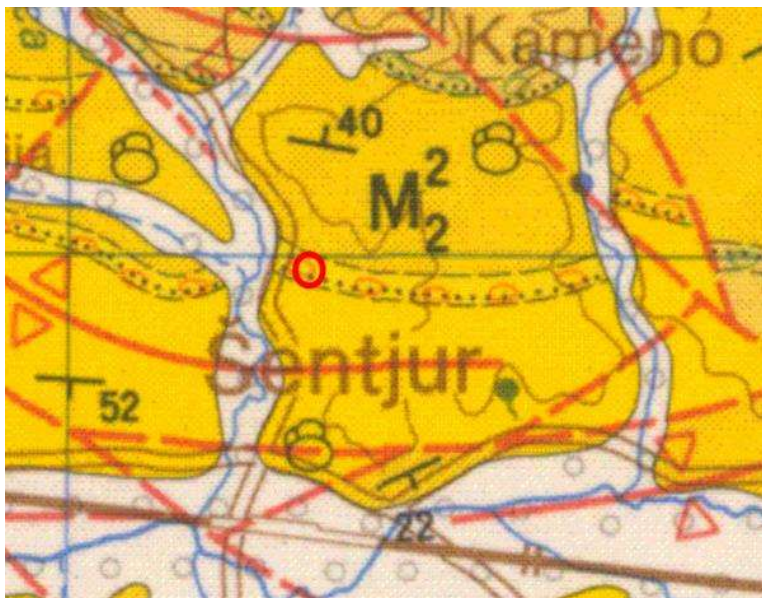
Slika 2: Ožje območje lokacije projekta z namensko rabo prostora (vir: /3/)

Objekt se nahaja na območju EUP ŠE 1/5 s podrobno namensko rabo CUu – osrednja območja centralnih dejavnosti v urbanih naseljih.

Najbližji vodotok je Pešnica, ki se nahaja ca. 277 m zahodno.

Območje ni poplavno ogroženo. Lokacija projekta ni občutljiva na področju erozije in zemeljskih plazov, ter se ne nahaja na območju v neposredni bližini gozda.

1.5.1 Geološke in hidrogeološke značilnosti območja

Slika 3: Osnovna geološka karta Slovenije z informativno označeno lokacijo predvidenega projekta

Po podatkih iz Osnovne geološke karte Slovenije tla na obravnavanem območju predstavlja M2/2 - Apnenec pesčenjak, konglomerat in litotamnijski apnenec (tortonijska stopnja). Predvidena lokacija projekta se nahaja nad vodnim telesom SIVTPODV1009 Spodnji del Savinje do Sotle.

1.6 IZVAJANJE GRADNJE

V sklopu obnove objekta se načrtuje:

- Na vzhodnem delu objekta je predvidena odstranitev betonskega podesta s kamnitim robom ter izvedba izkopa za sanacijo temeljev. Podest se nato obnovi v prvotni izvedbi;
- Ob zunanji steni se odstrani tlak za sanacijo temeljev;
- Sanira se poškodovane dele zidov, izvede se ojačitev temeljev.
- Na strehi se zamenjajo kritina, žlebovi in kleparske obrobe;
- Zaradi vlage in prhlosti se v vhodni avli odstrani stenski omet do višine 1 m. Zaradi vlage in prhlosti se odstrani tudi notranji stenski omet v pomožnih prostorih v vhodnem in severovzhodnem delu pritličja, ometi se obnovijo, izvede se zaščita pred vlago;
- Odstranijo se notranje lesene stopnice iz pritličja v 1. nadstropje ter iz 1. nadstropja v mansardo, ki so na mestih povešene, stopnice se obnovijo za ponovno vgradnjo;
- V 1. nadstropju se odstrani poškodovan omet stropa v salonu, sobi, sanitarijah in stopnišču. V SV prostoru se zaradi obsežnih poškodb stropni omet odstrani v celoti. Omet se obnovi;
- V obravnavanih prostorih kleti, pritličja in 1. nadstropja se previdno odstranijo stopna in stenska svetila in pripravijo za ponovno montažo. Svetila na spušenih tračnicah v sobi se nadomestijo z novimi.

Vsi gradbeni odpadki se morajo oddajati pooblaščenim zbiralcem ali izvajalcem obdelave odpadkov. Kot izhaja iz tega elaborata se mora čim večja količina gradbenih odpadkov nastalih pri prenovi reciklirati (vsaj 70%) - gradbeni odpadki naj bodo oddani predelovalcu gradbenih odpadkov, ki ima okoljevarstveno dovoljenje za predelavo (npr. po postopkih R4, R5, R12, R13). O oddaji odpadkov se mora pridobiti ustrezen evidenčni list.

Hrupna gradbena dela se bodo izvajala od ponedeljka do petka, v dnevnem času od 7^h do 18. ure, izjemoma ob sobotah od 7. do 16. ure. Ob nedeljah in praznikih gradbišče ne bo obratovalo.

¹ Za hrup manj občutljiv dnevni čas je skladno s področno zakonodajo sicer od 6. do 18. ure.

III. OCENA SKLADNOSTI Z NAČELOM DNSH

1. BLAŽITEV PODNEBNIH SPREMEMB

Kot izhaja iz Tehničnih smernic za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z Uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28), je potrebno pri oceni načela DNSH za okoljski cilj BLAŽITEV PODNEBNIM SPREMEMB odgovoriti na vprašanje: ***Ali se pričakuje, da bo projekt povzročil precejšnje emisije toplogrednih plinov?***

Za poseg je bila izdelana Presoja podnebne odpornosti (Marbo Okolje d.o.o.) /1/.

Energetska učinkovitost

Objekt je zaščiten kot kulturni spomenik. Posledično ima ohranjanje prvotnih značilnosti objekta prednost pred temeljito energetske sanacije objekta, oz. bo le-ta podrejena. V sklopu posega bo urejena obnova stavbnega pohištva (oken) in vhodnih vrat, ki se bodo vizualno skladale z ohranjenimi obstoječimi okni in vrati. Izvedlo se bo tudi obnovo fasade.

Promet, infrastruktura za osebno mobilnost

Projekt ne vključuje novih parkirnih mest za osebna vozila in ne posega v obstoječo ureditev z dostopi.

V skladu s tabelo Tehničnih smernic EU in preglednico Smernic organa upravljanja za krepitev podnebne odpornosti infrastrukture načrtovani projekt ne spada v nobeno izmed kategorij projektov, za katere bi bilo potrebno izdelati podroben ogljični odtis.

Iz preliminarnega izračuna ogljičnega odtisa za eno leto obratovanja projekta je razvidno, da niti relativne niti absolutne emisije toplogrednih plinov, ki bodo nastale pri projektu, ne bodo presegale 20.000 ton emisij CO_{2e} /1/. Nadaljevanje podrobnejšega pregleda – faze 2 za projekt ni bilo potrebno.

2. PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM

Kot izhaja iz Tehničnih smernic za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28), je potrebno pri oceni načela DNSH za okoljski cilj PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM odgovoriti na vprašanje: ***Ali se pričakuje, da bo projekt povečal negativni vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na projekt sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?***

Za poseg je bila izdelana Presoja podnebne odpornosti (Marbo Okolje d.o.o.) /1/.

Projekt se ne nahaja na poplavnem območju, niti v bližini poplavnega območja. Območje projekta se ne nahaja na območju, na katerem veljajo zaščitni ukrepi pred erozijo, na območju ni evidentiranega pojavljanja plazov.

Objekt se ogreva s sistemom centralnega ogrevanja z radiatorji. Vir energije je zemeljski plin. Način ogrevanja se ne spreminja.

Prezračevanje prostorov je naravno, z odpiranjem oken. Obstoječe prezračevanje v kleti je prisilno in se ohranja zaradi zmanjševanja vlage v kletnih prostorih.

Na objektu se bo zamenjalo okna. Zaradi ohranjanja kulturne dediščine se ne predvideva namestitve zunanjih polken.

Na oknih v kleti so nameščene železne rešetke, ki okna ščitijo pred večjimi predmeti, vejami v neurjih – te se bo popravilo in obnovilo. Prav tako so železne mreže nameščene na vzhodni fasadi na dveh oknih, kjer se jih bo prav tako obnovilo in popravilo.

Zamenjalo se bo strešno kritino in strešne obrobe. Strešna kritina bo usklajena z ZVKDS (po vzoru obstoječe), menjava z bolj odporno kritino ni mogoča. Obstoječe strešno platno med objektom in glasbeno šolo, ki deluje kot senčilo, je snemljivo.

Padavinska kanalizacija ni predmet projekta.

Objekt je grajen iz kamna in opeke, ki ima veliko toplotno kapaciteto, kar pomeni, da je objekt odpornejši na nihanja temperatur in vzdržuje določeno notranjo temperaturo. Na južni strani objekt ni izpostavljen (prizidan drug objekt), na vzhodni ga v celoti senči obstoječa lipa.

V sklopu obnove se bo v obnovilo okna. Menjajo se tudi strešna okna, na katerih se bo namestilo senčila.

V sklopu obnove se izvede zaščita temeljev pred vlago, ter hidrofobni sloj na izpostavljenih delih fasade (severna in vzhodna fasada). Sanira se omet na fasadi, usklajen z ZVKDS, s katerim se zaščiti nosilne zidove objekta pred vplivi padavin. Obstoječi profil za vpenjanje jeklenic strešnega platna se zaščiti s strešico, s čimer se prepreči zatekanje padavin na fasado.

Predvidena življenjska doba takšnega objekta je ob pravilnem vzdrževanju čim daljša, saj so cilji na področju ohranjanja kulturne dediščine namenjeni čim daljši ohranitvi objektov posebnega kulturnega pomena. V preverjanju prilagajanja podnebnim spremembam so tako upoštevane projekcije podnebnih sprememb za obdobje 2070-2100.

Glede na izvedeno oceno ranljivosti je načrtovani objekt ranljiv za naslednje podnebne nevarnosti:

- V obstoječem stanju:
 - o Srednja ranljivost: visoke temperature, nizke temperature, vročinski valovi, povprečna zračna vlaga, žled ter ekstremni vetrovni dogodki.
 - o Visoka ranljivost: /
- V prihodnjem stanju:
 - o Srednja ranljivost: dvig povprečne temperature, nizke temperature, povprečna zračna vlaga, žled, nevihte in toča, izredne padavine, največja hitrost vetra in sunki vetra.
 - o Visoka ranljivost: visoke temperature, vročinski valovi, ekstremni vetrovni dogodki.

Ker so v oceni ranljivosti prepoznana področja srednje in visoke ranljivosti, je bila za projekt izvedena podrobnejša analiza podnebne odpornosti za področje prilagajanja na podnebne spremembe.

Iz izvedene ocene tveganja je razvidno, da imajo visok faktor tveganja naslednje podnebne nevarnosti:

- V obstoječem stanju:
 - o Visoko tveganje: ekstremni vetrovni dogodki, nevihte in toča, sunki vetra, dvig temperature.
 - o Zelo visoko tveganje: /
- V prihodnjem stanju:
 - o Visoko tveganje: Ekstremni vetrovni dogodki, izredni padavinski dogodki, nevihte in toča, sunki vetra, ekstremno visoke temperature, vročinski valovi, vlaga in dvig temperature.
 - o Zelo visoko tveganje: /

Pri projektu so načrtovani ukrepi za zmanjšanje tveganja zaradi podnebnih sprememb na sprejemljivo raven.

V času obratovanja objekta je v nekaterih primerih potrebno redno spremljanje in preverjanje v zvezi s prihodnjimi podnebnimi spremembami, predvsem zato, da se preveri učinkovitost izvedenih ukrepov. V primeru, da bodo učinki podnebnih sprememb večji, kot so bili prvotno pričakovani, se lahko izvedejo dodatni ukrepi za povečanje odpornosti objekta.

Podrobneje je tematika predstavljena v Presoji podnebne odpornosti /1/.

3. TRAJNOSTNA RABA IN VARSTVO VODNIH VIROV

Kot izhaja iz Tehničnih smernic za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z Uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28), je potrebno pri oceni načela DNSH za okoljski cilj TRAJNOSTNA RABA IN VARSTVO VODNIH VIROV odgovoriti na vprašanje: ***Ali se pričakuje, da bo projekt škodil:***

- (i) ***dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinsko vodo in podtalnico; ali***
- (ii) ***dobremu okoljskemu stanju morskih voda?***

3.1 OBSTOJEČE STANJE

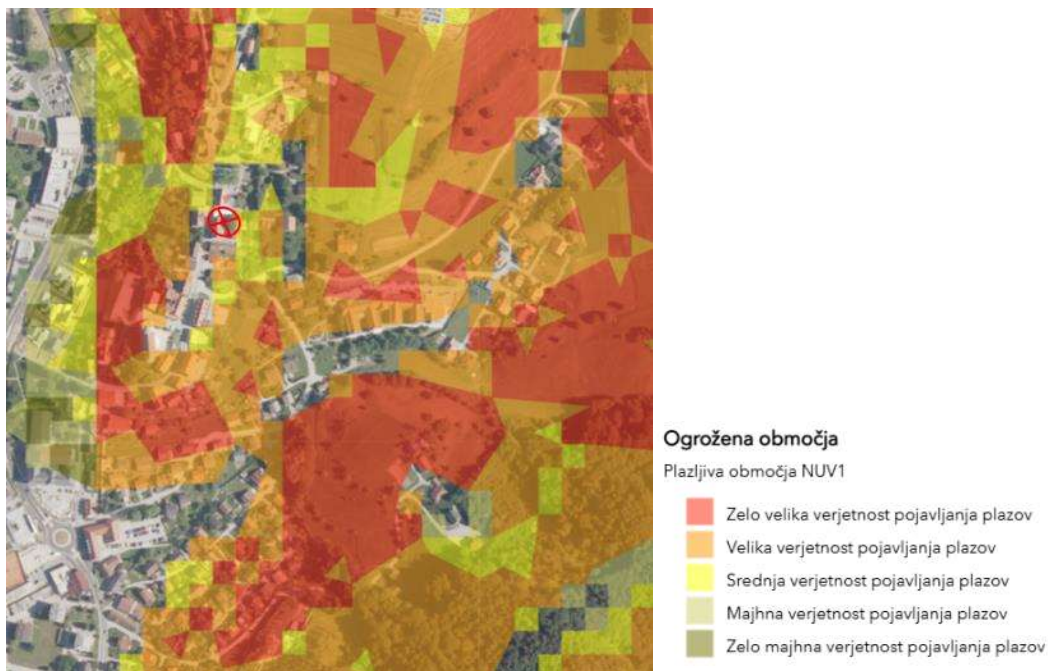
3.1.1 Površinske vode

Najbližji vodotok je Pešnica, ki se nahaja ca. 270 m zahodno.

Slika 4: Vodotoki v bližini območja projekta (vir: /4/)

Območje ni poplavno ogroženo. Lokacija projekta ni občutljiva na področju erozije in zemeljskih plazov, ter se ne nahaja na območju v neposredni bližini gozda.

Slika 5: Plazljiva območja v okolici projekta (vir: /4/)

3.1.2 Podzemne vode

Lokacija se nahaja izven vodovarstvenih območij; najbližje VVO je 2,2 km južno – Vodovarstvena območja določena na podlagi občinskih odlokov (VK): SIOBC8457_739.

Slika 6: Vodovarstvena območja v bližini lokacije posega (vir: /4/).

3.2 VARSTVO VODNIH VIROV, EMISIJE SNOVI V VODE

3.2.1 Vplivi v času gradnje

Gradnja bo obsegala obnovo obstoječega objekta. Posegi v tla v sklopu predvidenega projekta ne bodo bistveni.

Pomembnejše emisije onesnaževal v površinske in podzemne vode (ki na lokaciji niso zaščitene kot vodovarstveno območje) v času gradnje in s tem škodljiv vpliv na dobro stanje ali dober ekološki potencial vodnih teles, bi bile možne le v primeru izrednega dogodka, kot npr. v primeru izlitja olja ali goriva iz gradbenih strojev ali tovornih vozil, vendar je ta možnost, ob upoštevanju zaščitnih ukrepov in ustrezni organizaciji gradbišča, praktično zanemarljiva. Prav tako projekt ne zajema posegov v zemeljsko plast in se izvaja večinoma znotraj obstoječega objekta.

Upoštevati se morajo splošni ukrepi glede skladiščenja nevarnih snovi na gradbišču in glede oskrbe gradbenih strojev z gorivom ali oljem na gradbišču.

V času gradnje je treba predvideti vse potrebne varnostne ukrepe in tako organizacijo na gradbiščih, da bo preprečeno onesnaževanje tal in voda, ki bi nastalo zaradi transporta, skladiščenja ali uporabe tekočih goriv ali drugih nevarnih snovi. Navajamo nekaj najpomembnejših splošnih ukrepov:

- Na gradbišču in pri gradbenem transportu naj se uporabljajo le redno in dobro vzdrževani stroji in vozila. Večja servisna oz. vzdrževalna dela na gradbenih strojih in napravah, pri katerih bi lahko prišlo do izlitja goriva ali olja iz stroja, se ne smejo izvajati na gradbišču temveč v ustrezno opremljenih servisnih delavnicah.
- Preprečiti je treba, da bi pri oskrbi strojev in naprav z gorivom prišlo do onesnaženja tal. Dobra praksa je, da se pri nalivanju goriva uporabi prenosno lovilno posodo.
- Vsačasna skladišča in pretakališča goriv, olj in maziv ter drugih nevarnih snovi morajo biti zaščitena pred možnostjo izliva v tla.
- Vsi delavci na gradbišču morajo biti poučeni o nevarnosti izlitja goriva, motornega olja ali drugih nevarnih snovi v tla in o postopkih ravnanja v takšnih primerih.
- Na gradbišču naj se skladiščijo najmanjše možne količine nevarnih snovi (kemikalij), ki še omogočajo nemoten potek del.
- Uporaba gradbenega materiala, iz katerega se lahko izločajo snovi, škodljive za tla in vodo, ni dovoljena.

Ob realizaciji v projektu predvidenega načina gradnje in ob upoštevanju zaščitnih ukrepov in ustrezni organizaciji gradbišča škodljivega vpliva posega na kakovostno in količinsko stanje ter ekološki potencial podzemne in površinske vode v času gradnje ne bo.

3.2.2 Vplivi v času obratovanja

Objekt je priključen na javno kanalizacijsko omrežje in na meteorno kanalizacijsko infrastrukturo. S predvidenimi deli se obremenitev obstoječih meteorčnih vodov ne bo povečala.

Vodovodni priključek se ne spreminja. Glede na predvideno dejavnost v objektu se ne pričakuje večje porabe pitne (vodovodne) vode.

Ob realizaciji v projektu predvidenega načina odvajanja padavinskih in komunalnih vod škodljivega vpliva posega na kakovostno in količinsko stanje ter ekološki potencial podzemne in površinske vode v času obratovanja ne bo.

4. PREHOD V KROŽNO GOSPODARSTVO

Kot izhaja iz Tehničnih smernic za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28), je potrebno pri oceni načela DNSH za okoljski cilj PREHOD V KROŽNO GOSPODARSTVO odgovoriti na vprašanja: ***Ali se pričakuje, da bo projekt:***

- (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali***
- (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali***
- (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?***

4.1.1 Vplivi v času gradnje

Pri ravnanju z odpadki pri izvajanju gradbenih del se bo sledilo zahtevam in ciljem slovenske zakonodaje. Zakonski predpisi, ki predpisujejo ravnanje z odpadki so dovolj konkretni, da z njihovim upoštevanjem izvedba ne bo imela bistvenega vpliva na okolje.

V času gradnje bodo nastali predvsem gradbeni odpadki iz skupine 17.

Ravnanje z gradbenimi odpadki poleg *Uredbe o odpadkih (UL RS, št. 77/22 in 113/23)*, ureja poseben predpis - *Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (UL RS, št. 34/08 in 44/22 – ZVO-2)*. Predpis določa, da je za ravnanje z gradbenimi odpadki na gradbišču v celoti odgovoren investitor in da mora investitor zagotoviti oddajo gradbenih odpadkov zbiralcu gradbenih odpadkov ali izvajalcu obdelave teh odpadkov, predpisuje pa med drugim tudi način skladiščenja odpadkov na gradbišču in druga obvezna ravnanja z gradbenimi odpadki.

Gradbeni odpadki se morajo na gradbišču začasno skladiščiti ločeno po posameznih vrstah odpadkov in ločeno od drugih odpadkov tako, da ne onesnažujejo okolja, z njimi pa je treba ravnati tako, da jih je mogoče obdelati.

Če gradbenih odpadkov ni mogoče začasno skladiščiti na gradbišču, se morajo gradbeni odpadki odlagati neposredno po nastanku v zabojnike, ki so nameščeni na gradbišču, in so prirejeni za odvoz gradbenih odpadkov brez prekladanja.

Gradbeni odpadki se na gradbišču lahko začasno skladiščijo največ do konca gradbenih del (ne več kot eno leto).

Za predviden poseg je na osnovi zahteve 5. člena *Uredbe o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih*, pred začetkom gradnje treba izdelati tudi Načrt gospodarjenja z gradbenimi odpadki (NGGO).

Čim večja količina gradbenih odpadkov nastalih pri prenovi se mora reciklirati (vsaj 70%) - gradbeni odpadki naj bodo oddani predelovalcu gradbenih odpadkov, ki ima okoljevarstveno dovoljenje za predelavo (npr. po postopkih R4, R5, R12, R13). O oddaji odpadkov se mora pridobiti ustrezen evidenčni list.

Pri gradnji se ne bodo uporabljali materiali, ki so škodljivi za zdravje ljudi, živali in narave.

Pri gradnji se bodo od naravnih virov rabile mineralne surovine, les in voda (iz javnega vodovodnega omrežja).

Pri gradnji oz. obnovi objekta bodo uporabljeni gradbeni materiali, ki jih bo pri eventualni odstranitvi objekta (po prenehanju uporabe/obratovanja) možno večinsko reciklirati.

Ob upoštevanju vseh predpisanih ukrepov bo vpliv posega na nastajanje odpadkov in s tem povezane obremenitve okolja v času gradnje nepomemben.

4.1.2 Vplivi v času obratovanja

V okviru objekta je že urejeno ločeno zbiranje odpadkov in oddaja le-teh izvajalcu javne službe zbiranja komunalnih odpadkov na nivoju Občine Šentjur. Po izvedbi prenove se ne pričakuje bistvenih sprememb v količini in vrstah odpadkov, ki bodo nastajali na lokaciji.

V objektu bodo nastajale naslednje vrste odpadkov:

- Papir ter karton in lepenko (20 01 01)
- Steklo (20 01 02)
- Plastična embalaža (15 01 02)
- Biorazgradljivi kuhinjski odpadki in odpadki iz restavracij (20 01 08)
- Mešani komunalni odpadki (20 03 01)

Občasno bodo nastajali še naslednji odpadki:

- Baterije in akumulatorji (20 01 34)
- Zavržena električna in elektronska oprema (20 01 36)

Raba naravnih virov v času obratovanja bo omejena na vodo za oskrbo in požarno varnost objekta na območju urejanja.

Vpliv nastajanja odpadkov in s tem vpliv na obremenjevanje okolja z odpadki ocenjujemo kot nepomemben.

5. PREPREČEVANJE IN NADZOROVANJE ONESNAŽENJA

Kot izhaja iz Tehničnih smernic za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28), je potrebno pri oceni načela DNSH za okoljski cilj PREPREČEVANJE IN NADZOROVANJE ONESNAŽENJA odgovoriti na vprašanje: ***Ali se pričakuje, da bo projekt znatno povečal emisije, onesnaževal v zrak, vodo ali tla?***

Pri tem je treba upoštevati, da je v tehničnih smernicah v opombi navedeno, da »Onesnaževalo pomeni snov, vibracije, toploto, hrup, svetlobo ali drugo onesnaževalo v zraku, vodi ali zemlji, ki je lahko škodljivo za zdravje ljudi ali okolje.

5.1 EMISIJE SNOVI V ZRAK

5.1.1 Vpliv v času gradnje

V času gradnje bodo emisije snovi v zrak posledica izvajanja gradbenih del, prevozov tovornih vozil in obratovanja gradbenih strojev. Pri uporabi gradbene mehanizacije in tovornih vozil bodo nastajale emisije onesnaževal, ki izhajajo z izpušnimi plini iz motorjev z notranjim zgorevanjem, gradbišče pa lahko predstavlja znaten vir emisij delcev (PM₁₀, PM_{2,5}) v zrak, če se pri organizaciji gradbišča in izvajanju del ne upoštevajo zakonsko določeni zaščitni ukrepi.

Po projektu izkopov ne bo, razen za sanacijo temeljenja je predvidena odstranitev dela vhodne betonske ploščadi ob objektu.

Narava **prašnih delcev**, ki se pojavljajo na gradbiščih, je običajno takšna, da so bolj prisotni večji delci, ki se na sorazmerno kratki razdalji hitro usedejo na tla in se tako ne širijo v okolje.

Pri gradnji se mora upoštevati določila *Uredbe o preprečevanju in zmanjševanju emisije delcev iz gradbišč* (Uradni list RS, št. 21/11, 197/21 in 44/22 – ZVO-2), ki izvajalcem nalaga pravila ravnanja pri izvajanju gradbenih del na gradbišču, z namenom preprečevanja in zmanjševanja emisije delcev iz gradbišč.

Ukrepe za preprečevanje emisij prahu pri transportu določajo tudi predpisi s področja cestnega prometa; *Pravilnik o nalaganju in pritrjevanju tovora v cestnem prometu* (UL RS, št. 70/11) med drugim določa, da mora biti tovor med prevozom v cestnem prometu naložen, pritrjen in zavarovan tako, da ne povzroča škode na cesti in objektih, ne onesnažuje okolja, ne povzroča več hrupa, kot je dovoljeno in se ne razsipa ali pada z vozila, sipki tovor, gradbeni odpadki ter drug material, ki povzroča prašenje, pa mora biti na vozilu naložen, pritrjen in zavarovan tako, da onemogoča prašenje.

Tovorna vozila se bodo na lokaciji gradbišča zadrževala le kratek čas t.j. le za čas pretovora, ko morajo imeti ugasnjene motorje.

Vpliv bo začasen, omejen na čas trajanja gradnje, in reverzibilen. Z upoštevanjem prej navedenih ukrepov, ki izhajajo iz veljavnih predpisov in se jih mora vključiti tudi v načrt gradbišča v PZI, je mogoče bistveno zmanjšati vpliv gradbišča na kakovost zraka na območju gradbišča in v okolici.

Ob upoštevanju predvidenih ukrepov preprečevanja in zmanjševanju emisij snovi v zrak na gradbišču bo vpliv posega na emisije snovi v zrak oz. na kakovost zraka v času gradnje nepomemben.

5.1.2 Vpliv v času obratovanja

V času obratovanja sam objekt ne bo imel neposrednih vplivov na emisije snovi v zrak.

Ogrevanje, prezračevanje, klimatizacija

Objekt se ogreva s sistemom centralnega ogrevanja z radiatorji. Vir energije je zemeljski plin. Način ogrevanja se ne spreminja.

Prezračevanje prostorov je naravno, z odpiranjem oken, obstoječe prezračevanje v kleti ostane.

Emisije povezane s prometom

Objekt je že priključen na javno cestno omrežje in ima zgotovljeno zadostno število parkirnih mest.

Odvodnjavanje je urejeno na način, da voda ne odteka na javno površino. Zaradi obratovanja projekta se ne bo bistveno povečal promet v okolici lokacije projekta.

Predvideni objekt se s svojo dejavnostjo (klasifikacijo) ne uvršča med nobeno od naprav, za katere je po *Uredbi o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja* (Uradni list RS, št. 31/07, 70/08, 61/09, 50/13, 44/22 – ZVO-2 in 48/22) treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje.

Glede na navedeno bo vpliv emisij onesnaževal v zrak v času obratovanja nepomemben.

5.2 EMISIJE ONESNAŽEVAL V VODE

Obdelano v poglavju 3.2.

5.1 EMISIJE ONESNAŽEVAL V TLA

5.1.1 Vplivi v času gradnje

Pomembnejše emisije onesnaževal v tla (in posredno v podzemne vode) v času gradnje bi bile možne le v primeru izrednega dogodka, kot npr. v primeru izlitja olja ali goriva iz gradbenih strojev ali tovornih vozil, vendar je ta možnost, ob upoštevanju zaščitnih ukrepov in ustrezni organizaciji gradbišča, praktično zanemarljiva. Izkopov ne bo.

Upoštevati se morajo splošni ukrepi glede skladiščenja nevarnih snovi na gradbišču in glede oskrbe gradbenih strojev z gorivom ali oljem na gradbišču. Upoštevati se morejo ukrepi, ki veljajo za zaščito podzemne vode. Ukrepi so podrobneje navedeni v poglavju 3.2.1.

Ob predvidenem ravnanju z gradbenimi odpadki (poglavje 4.1.1), ustrezni organizaciji gradbišča in uporabi tehnično brezhibnih gradbenih strojev in tovornih vozil bo vpliv na emisije onesnaževal tla v času gradnje zanemarljiv.

5.1.2 Vplivi v času obratovanja

Odvodnjavanje komunalne odpadne vode in padavinske vode bo urejeno (poglavje 3.2.2). Urejeno bo tudi ravnanje z odpadki (poglavje 4.1.2)

Z realizacijo posega se namenska raba na lokaciji ne bo spremenila.

Vpliv posega na emisije snovi v tla v času obratovanja se ocenjuje kot zanemarljiv.

5.2 HRUP

5.2.1 Stopnja varstva pred hrupom

Lokacija objekta se nahaja v območju s podrobno namensko rabo CUu – osrednja območja centralnih dejavnosti v urbanih naseljih in se uvršča v III. stopnjo varstva pred hrupom (SVPH).

Tabela 3: Pregled predpisanih mejnih vrednosti kazalcev hrupa v okolju (v dBA)

st. varstva pred hrupom	mejne vrednosti za območje				mejne vrednosti za vir hrupa									
	mejne		mejne lin*4		promet*1				viri*2				viri*3	
	L _{noč}	L _{dvn}	L _{noč}	L _{dvn}	L _{dan}	L _{večer}	L _{noč}	L _{dvn}	L _{dan}	L _{večer}	L _{noč}	L _{dvn}	L _{1,v/n}	L _{1,dan}
IV.	65	75	80	80	70	65	60	70	73	68	63	73	90	90
III	50	60	59	69	65	60	55	65	58	53	48	58	70	85
II.	45	55	53	63	60	55	50	60	52	47	42	52	65	75
I.	40	50	47	57	55	50	45	55	47	42	37	47	60	75

*1 ... uporaba ceste, železniške proge, večjega letališča ali pristanišča; gradbišče (veljajo mejne vrednosti za III. stopnjo);

*2 ... naprava, obrat, industrijski kompleks, letališče, ki ni večje letališče, heliport, objekt za pretovor blaga ali odprto parkirišče;

*3 ... letališče, pristanišče, heliport, objekt za pretovor blaga, naprava, obrat ali industrijski kompleks; gradbišče (veljajo mejne za III. stopnjo);

*4 ... mejne vrednosti za celotno obremenitev, če so med viri hrupa tudi cesta, železniška proga, letališče ali pristanišče.

Legenda okrajšav v tabeli:

L_{dan} – kazalec dnevnega hrupa (dan: 6.-18. ure);

L_{večer} – kazalec večernega hrupa (večer: 18.-22. ure);

L_{noč} – kazalec nočnega hrupa (noč: 22.-6. ure);

L_{dvn} – kazalec hrupa dan-večer-noč;

L_{1,v/n} – konična raven hrupa v obdobju večera/noči;

L_{1,dan} – konična raven hrupa v obdobju dneva.

5.2.2 Vplivi v času gradnje

V času gradnje se pričakuje lokalno in začasno povečan hrup, ki bo posledica delovanja gradbene mehanizacije in tovornega transporta za potrebe gradnje. Izkopa, ki je z vidika hrupa običajno najhrupnejša faza gradnje, ne bo.

Hrupna gradbena dela se bodo izvajala od ponedeljka do petka, v dnevnem času od 7. do 18. ure, izjemoma ob sobotah od 7. do 16. ure. Ob nedeljah in praznikih gradbišče ne bo obratovalo.

Dostop do gradbišča bo z lokalne ceste, ki poteka zahodno od objekta. Tovorna vozila se bodo na lokaciji gradbišča zadrževala le kratek čas t. j. le za čas pretovora, ko morajo imeti ugasnjene motorje.

Vsa dela na gradbišču se bodo izvajala z mobilno gradbeno mehanizacijo, ki mora ustrezati *Pravilniku o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem* (UL RS, št. 106/02, 50/05, 49/06, 17/11-ZTZPUS-1).

Ker gre za obnovo obstoječega objekta, dolgotrajnih hrupnejših gradbenih del ne bo.

Upoštevajoč značilnosti gradnje, z gradnjo povezan transport (le za dovoz in odvoz materiala) in dejstvo, da gre (le) za obnovo obstoječega objekta, ocenjujemo vpliv hrupa v času gradnje kot **nepomemben**.

5.2.3 Vplivi v času obratovanja

V času obratovanja objekt ne bo povzročal hrupa, saj se v njem ne bodo odvijale hrupne dejavnosti. Promet povezan z obratovanjem posega bo **zanemarljiv**, enako ocenjujemo tudi vpliv hrupa v času obratovanja.

5.3 ELEKTROMAGNETNO SEVANJE

5.3.1 Stopnja varstva pred sevanjem in mejne vrednosti

Lokacija objekta se nahaja v območju s podrobno namensko rabo CUu – osrednja območja centralnih dejavnosti v urbanih naseljih in se uvršča v I. stopnjo varstva pred sevanjem.

Mejne vrednosti veličin elektromagnetnega sevanja, po *Uredbi o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju*, so prikazane v naslednji tabeli.

Tabela 4: Mejne vrednosti veličin elektromagnetnega sevanja za nizkofrekvenčne vire sevanja pri frekvenci 50 Hz

Območje	Električna poljska jakost – E (kV/m)	Gostota magnetnega pretoka – B (μT)
I. stopnja VPS	0,5	10
II. stopnja VPS	10	100

5.3.2 Vplivi v času gradnje in obratovanja

Novih virov EMS pri gradnji in obratovanju ne bo, zato tudi vpliva elektromagnetnega sevanja **ne bo**.

5.4 SEVANJE SVETLOBE V OKOLICO

5.4.1 Vplivi v času gradnje

Gradbena dela se bodo izvajala le v dnevnem času. Razsvetljava gradbišča bo tako potrebna le občasno, v času izvajanja del v jesenskih ali zimskih mesecih, v jutranjem in popoldanskem času. V večernem in nočnem času dodatnih obremenitev okolja s svetlobo ne bo, zato bo vpliv posega na obremenjenost okolja s svetlobo v času gradnje **zanemarljiv**.

5.4.2 Vplivi v času obratovanja

Razsvetljava okolice je obstoječa in se ne spreminja.

Vpliv sevanja svetlobe v okolico v času obratovanja bo **zanemarljiv**.

5.5 VIBRACIJE

5.5.1 Obstoječe stanje

Na zemljišču in v njegovi neposredni bližini v obstoječem stanju ni pomembnejših virov vibracij. Cesta, ki poteka do hiše je asfaltirana.

5.5.2 Vplivi v času gradnje

Pri konkretnem posegu zemeljskih del, ki so z vidika vibracij najbolj problematična, ne bo. Manjše vibracije bo povzročal promet povezan z obratovanjem gradbišča, prevozi težkih tovornih vozil ipd. Nekaj vibracij bo zaznavnih tudi pri izvajanju zunanje ureditve. Vpliv bo kratkotrajen, začasen, reverzibilen in zaznaven predvsem neposredno na gradbišču; vpliv vibracij v času gradnje bo pri ustrezni organizaciji del na gradbišču **nepomemben**.

5.5.3 Vplivi v času obratovanja

V času obratovanja objekt ne bo vir vibracij.

6. VARSTVO IN OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN EKOSISTEMOV

Kot izhaja iz Tehničnih smernic za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost 2021/C 58/01, ki se uporablja tudi v primeru Javnega razpisa za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija Vzhodna Slovenija" (JR-EKP-KS 2024-28), je potrebno pri oceni načela DNSH za okoljski cilj VARSTVO IN OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN EKOSISTEMOV odgovoriti na vprašanje: ***Ali se pričakuje, da bo projekt:***

- (i) bistveno škodljiv za dobro stanje in odpornost ekosistemov ali***
- (ii) škodljiv za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Slovenije / EU?***

6.1 OBSTOJEČE STANJE

Območje predvidenega projekta se ne nahaja na območju Natura 2000.

Območje zunanje ureditve je na območju naravne vrednote ID 5937 Ipavčeva lipa.

Slika 7: Naravne vrednote v bližini lokacije posega (vir: /4/).

6.1.1 Vplivi v času gradnje

Projekt predstavlja obnovo že obstoječega objekta. Z zunanjo ureditvijo se bo posegalo v vplivno območje naravne vrednote ID 5937 Ipavčeva lipa, zato je pri načrtovanju in izvedbi treba upoštevati standard ***SIST DIN 18920 Uporaba rastlin pri urejanju zelenih površin – Zaščita drevja, rastlinskih sestojev in nasadov pri gradbenih posegih.***

Ustrezna zaščita obstoječega drevesa med gradnjo pomeni, da so pred poškodbami mehanizacije zaščitena drevesna krošnja, deblo in koreninski splet (velikost katerega določi arborist), na območju katerega ni dovoljeno skladiščiti materiala, postavljati objektov in voziti s težko mehanizacijo. Vsi morebitni izkopi v vplivnem območju koreninskega sistema se lahko izvajajo le ročno, v času gradnje pa se mora izvajati ustrezen projektantski nadzor nad ravnanjem z obstoječim drevesom.

Pri načrtovanju in izvedbi je treba vključiti arborista; arboristično mnenje mora biti sestavni del PZI.

V fazi projekta PZI je potrebno pridobiti mnenje pristojnega Zavoda RS za varstvo narave.

Ob upoštevanju standarda SIST DIN 18920 in izdelavi arborističnega mnenja, bo vpliv na naravno vrednoto nepomemben, kar mora preveriti tudi Zavod RS za naravo v mnenju na PZI.

6.1.2 Vplivi v času obratovanja

Ker gre za obnovo že obstoječega objekta se vplivi na naravno vrednoto v času obratovanja ne bodo spremenili oz. jih ocenjujemo kot nepomembne.

6.2 VIRI PODATKOV

- /1/ Idejni projekt, »Obnovitvena dela rojstne hiše Benjamina in Gustava Ipavca na Zgornjem Trgu, Šentjur«, Uniprojekt d.o.o., Polzela;
- /2/ Presoja podnebne odpornosti za projekt »Obnovitvena dela Rojstne hiše Benjamina in Gustava Ipavca na Zgornjem trgu, Šentjur«, št. naloge DNA-1226, Marbo Okolje d.o.o., november 2024
- /3/ Atlas okolja; http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso
- /4/ Atlas voda;
<https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=11785b60acdf4f599157f33aac8556a6>
- /5/ iObčina Šentjur: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=sentjur>
- /6/ Prostorski informacijski sistem; http://storitve.pis.gov.si/pis-jv/informativni_vpogled.html
- /7/ Osnovna geološka karta; <https://ogk100.geo-zs.si/>
- /8/ Podatki investitorja/projektanta